

QAZIM SHEMAJ

BIBLIOTEKA
SHTETIT

8JH

5/2

**KUSH
MA MESOI
KENGEN**

poezi

8147

59178

5435

QAZIM SHEMAJ

KUSH
MA MËSOI
KËNGËN

Poezi

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

FLAKADANI

Një lis kujtoj nga fëmijnia..
Kur ndodhej hëna atje pranë,
më ngjante lisi tek avllia
sikur po ndizej flakadan.

Me krahë lisiin e pushtoja,
ta zbrisja poshtë në livadh,
të rendja fushës, malit doja
me flakadanin tim të madh.

...Atdhe, u rrita. Mosha ime
në burrërinë tënde hyri,
po imazhi i lisi të vendlindjes
s'më ndahet dot një çast nga syri

1977

• TI QË S'KE FSHIRË DJERSË BALLI

(Faqe nga historiku i fshatit tim)

— Dua nga një burrë për derë
se do ngre një çetë Balli.

— Ik, o bej, s'ta kemi ngenë,
kemi nxjerrë ca djem te mali.

— Kush po flet kështu me mua? —
lëshoi beu ca fjalë vreri.

— Po s'më dhatë atë që dua,
do t'ju grijë maliheri!

— Mos, mor bej, ç'të ka zënë halli,
do ta pjekim dhe byrekun;
ti që s'ke fshirë djersë balli,
s'di ta fshish as dyfekun.

PLAKU I TOKËS

*Bujkut të dalluar, pensionistit 130-
-vjeçar, Kalo Serianit, që punoi në
arë deri në ditët e fundit të je-
tës së tij.*

Ç'patën që u drodhën grunjat në ara,
ç'pati kau i arës që heshti në brinjë?!
Që nga arkivoli thinjat e bardha
u lënë udhëve e brazdave lamtumirë.

Kush i brodhi sa xha Kalua brinjët e ledhet,
kush hoqi kaq brazda të gjata me plor?!
Brazda sa meridianet e paralelet,
brazda gjer fu bë koka e bardhë si borë.

Kush brodhi vijës së ujit sa plaku i urtë,
çdo rrënjë misri me ujë për ta nginjur?!
Më ngjan sikur dhe brenda në tabut
i shshurijnë rrëkeza nëpër qerpikët e thinjur.

Shpesh me tokën... mbi brazda menduar
(nën shi e diell u ndrinte ylberi),
diç thosh me te: «Moj e uruar,
ç'hoqëm gjer na bëri të lirë ENVERI.

Ç'hiqnim ne të dy, moj e bardha,
na zinin frymën beu e aga-ferra,
ndaj sot s'dua të di sa vite vajta,
do hap me mijëra brazda të tjera.

Do hap me mijëra e mijëra brazda,
traktori në fushë e unë brinjare me qe,
se Partia që solli kaq ditë të bardha
zgjodhi për ty e më dha farë të re.»

*

* *

Njëqind e ca vjet brazdë më brazdë,
njëqind e ca vjet vijë më vijë
dhe mori diçka nga bukuria e forca e tokës
së lashtë

Dhe shtati i binte erë lis e dëllinjë,
dhe shtati i binte erë bukë e shëndet.
Mori diçka nga bujaria e tokës
dhe fjalën s'e thosh kurrë pa bereqet.

E donte tokën pa hesap, në çdo thërrime
dhe grurin e verdhë farëflori.

Kur ndjeu plaku se do të vdiste,
u tha fshatarëve: «Bijtë e mi!

Kokën do ta mbështes pranë kësaj toke,
më hidhni një grusht grurë brenda qivurit». ♦
Që ta vinte në gjumë e ta zgjonte
fëshfërima e përjetshme e grurit.

1975.

FLOKU I BORËS

Po zbret që nga retë
mbi bredh e ahishtë
dhe pyllin e qetë
mbulon me këmishë.

Rrugë e pa rrugë
rrëpirave shkon
dhe shtigjet e ngushta
pa mëshirë verbon.

Drejt detit, drejt detit
luginave zbret
dhe deti nën gunë
fut miken e vet.

Nën gunën thinjoshe
të dallgëve të tij
dhe duart bardhoshe
ia merr në gji.

VALLET DHE VETULLORET

Tokën ta mbronim nga rrebeshet
prita me gurë ngrinim maleve,
po si t'ia bënim rrebeshit të derteve?!
Jetën e grryenin rrebeshet e halleve.

Që jeta të mos merrte tatëpjetën,
të mos shkërmoqej nëpër tërthore,
nënat përpara erozionit të jetës
ngritën vallet e bukura vetullore.

E brenda harkut të valleve «pritë»
si në një tokë të pëlleshme mbinin:
motivet e dasmave, të dhimbjeve elegjitë
dhe ringjalleshin ata që binin.

N Ë N Ë S

Të mblidhje gjithë këngët lirike
pranë djepit tim për net me radhë,
një mijë vëllime poetike
s'e nxënë dot shpirtin tënd të madh.

Tetë djepa tunde vrak e vruk,
me katër vallë qysh u ndave?!
Pa qumësht mbetur e pa bukë
dhe mbushën një lëndinë me varre.

Tetë djepa vazo jete kishe,
te katër hodhi rrënjë shëndeti;
për bukën, qumështin e këmishët
çdo ditë për ne pyeste pushteti.

Nënokë, ç'më hoqe aq halle,
holluar si ndër luftëra shpata,
po kënga rrodhi, rrjedh e madhe
prej teje te dy gjenerata.

Tani ti për tim bir këndon,
siç këndoje dikur për mua,
dhe kënga rrjedh Buronjë, Valbonë.
Ku ka në botë të tillë krua?!

K Ë N G Ë D J E P I

Fli, o bir i nënës,
nina-nana-na,
ta lan rreze e hënës
djepin me sërma.

Fli, o more xhan,
se ushtarët s'flenë;
maleve luanë,
deteve zgalemë.

Zgjohu, bir i nënës,
do të bëhesh burrë,
balli yt për yll,
dora për flamur.

S'do mund hasmi bishë
të të hyjë te praku,

do vrasësh njëqind,
pa të pikojë gjaku.

Po të pikojë gjaku,
dritë do të ndrijë,
në yll të Partisë,
do të vetëtijë.

MBRESË NGA DITA E PARË E KRIJIMIT TË KOOPERATIVËS

I mblodhën fshatarët e mi të mirë,
gurësinoret nën hijen e ullirit:
«Tani të kishim një makinë,
t'i çonim gurët drejt kufirit.

Akoma më lart piramidat t'i ngremë,
atje tek s'maten as rrufetë me ne,
tani më shumë të njëri-tjetrit do të jemi
dhe sinoret i kemi veç atje».

QESARATIT TIM NJË KËNGË

Lumi rrëzë kallamesë
turfullon si at,
si kalorës fshati im
ngrihet mbi një shpat.

Nëpër shekuj shtizë flamuri
çau në aq shtrëngata,
ca rrëke mbi rrasa guri
i ndrijnë si shpata.

Ra rrufe mbi gjithë armiqtë,
i ra çdo hajduti,
në polenin e ullinjve
ka breza baruti.

II

Lumi shfryn si at i lodhur,
turfullon te zalli,
brigjeve grurë i pakorrur
mu si krife kali.

Tutje dallgë e grurit fushës,
korrin djemtë, vajzat,
flota luftarake e bukës,
autokombajnat.

Shkon një xhaxho buzë shtegut...
«Hë, si ma ke synë?!».
I thotë grurit e dyfekut
Qesarati ynë.

Ngjitu lart nëpër ullishtë,
kroi buzëqesh,
I ndrin hëna nusërisht
mollës vath në vesh.

Dardhët pjekur, ëmbëlsuar,
nuk janë dardhët kuqle,
zemra më është shumëzuar
ja, këtu mes bujqve.

Këtu njerëzit gjith' gatiten:
pushkë, libër, kazmë,
edhe manushaqet rriten
t'i korrësh me drapër.

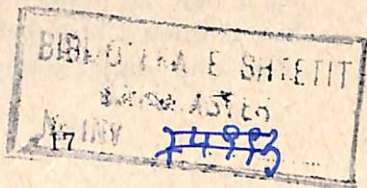

MIRË SE TË GJEJ

— Pa shih sa bukur vilke duhan...
Po ngrije kokën, mirë se të gjej!
Ty dy-tri gjethe nga dora të ranë:
— «Po ti ç'kërkove këndeje?

Pa shih si po vështrojnë brigada», —
dhe ngrite ballët me dritë agimi,
dy sytë e kaltër me flakëza të kaltra
përzhitën qerpikët nga zemërimi.

— E punë e madhe se shoqet na panë,
e punë e madhe se do t'i thonë tyt et.
I thuaj babait që kërkon t'të martojë në Tiranë:
«S'më lë filani të shkoj në qytet».

N A I M I T

Malet e atdheut larg...
oh, ç'po treteshe qiri,
edhe kënga mall i zjarhtë
të pikonte si flori.

Këngë e tokës erë plisash
vinte na shëronte zemrën;
herë fëshfërimë lisash,
herë si xhura e ëmbël.

Çukat e gërxxhet me brymë
ndër poema vijnë e venë,
si kreshnik poeti ynë
ngrite malet në poemë.

Digjeshe ti flakë e bardhë
tek i bëje zë pranverës,
kur Atdheu s'kish behar,
ti na dhe «Lulet e verës».

TAFIL BUZIT

(Sipas motiveve popullore)

Doli luleja nga grilli
e shkurtër posi Tafili,

Zbardhi bora në çupejkë¹⁾
shkon Tafili me lulenjtë.

Doli hëna, hënë e prillit,
ndrin posi pallë e Tafilit.

Tafili në majë të kalit
u bë borë e mbeti malit.

Tafili në majë të mushkës
u bë lule e mbiu fushës.

Tafili me pallë të verdhë
u bë shkëmb, u bë kështjellë.

1976.

---

1) kodrinë e vogël.

K O M I T I

Hënëza pas malit zbriti,
fryn një erë e zgjoi komitin.

— Dyzet koshadhe te shtegu,
sa plumba të ka dyfeku.

— Kam dyfek për shtatë a tetë
dhe jataganin me fletë.

...Gjak e koka nxin lëndina,
lidhur po të pret Janina.

— Le a s'le njëzet të gjallë,
ç'do t'i thuash pashait vallë?!

— Vrava turq, preva dushmanë,
sa provova jataganë.

SHKËNDIJAT QË MERRTE TE FARKA

Këtu kanë mbirë aq luleshtrydhe
si prush i ndezur te koria,
seç prill e maj zien brenda tyre,
këtë e di gjithë Shqipëria.

Këtu një shok më ra nën dushqe...
Dikur më thosh në kovaçanë:
«Kjo botë do ndërtuar ndryshe...»
dhe i rrihte farkën me çekan.

I binin djersët valë te zjarri,
shkëndijat lart i merrnin mëngën:
«Dëgjo ç'të thotë farkëtari,
në do ta kesh të lirë parmendën!».

...Dhe lufta tok të dy na hodhi
shteg më shteg shkoi brigada
gjer shoku im këtu i mbolli
shkëndijat që merrte te farka.

BURONJAT E KUÇIT

Që kur vranë komisarin,
Memon e këngëve,
Buronjat e Kuçit
të kuqe mbetën.
Ato nuk rrjedhin më
me damarët e shkëmbit,
po nga zemra e popullit
që dhemb për poetin.

KUFITARI I PËRJETSHËM

Banditë m'u turrën lukuni,
në gojë u derdha hekur.
Në rash në të shtrenjtin kufi,
s'u shtriva për të vdekur.

Si i bëra gjithë ata të heshtin,
(mbi gurë siç rashë kështu në brinjë)
mbi tokën time kam vënë veshin,
përgjoj mos vijnë armiq të rinj.

AMANETI I GJAKUT

*Në betejën e Gurit të Shkruar
mora shumë plagë. Partizani Vero,
pasi më shpuri në një spital aty
afër, më dha gjak. Më vonë ai ra
në fushën e nderit. Tani nëpër
dejet e mia rrjedh gjaku i tij i
pastër.*

(Nga fjala e një veterani).

Të vranë, vëlla, ç'm'i ranë bajrakut!
Kur shtatë plagë kisha në shtat,
kur plagët krejt ma shternin gjakun,
më dhe nga gjaku yt dhuratë.

Të vranë dushmanët në furtunë,
me lule veshe malin,
të rrodhi gjaku gjer mbi lumë
tek ngremë hidrocentralin.

Çdo vit këtu ngjitem te kodra,
se ç'lule ndez nëntori!
Unë lulet, dritat i kam motra,
se kemi gjak dëshmori;
me gjakun tënd që kam në rremba,
sikur kam brenda detin,
me idhuj e padronë i shemba,
kam forcë të ngre planetin.
Një botë të re ngritëm në këmbë,
njerinë e ri siç deshëm,
tek niprit, mbesat tona,

këngë

rrjedh gjaku ynë i djeshëm.

MËNGJESI I UDHËS SË PARË

U zgjova e dola shpejt te dera,
jashtë kundërmonte dredhëz e mendër,
nga larg ma bënte me dorë Riviera,
deti i kaltër më buçiste në zemër.

...Të erdha, Jonufër e bukur me gaz,
të hedh tarracat shpat më shpat
dhe deti i kaltër me tallaz
si tamburxhi na zgjon me natë.

Me pakëz vesë mëngjesi flokët,
me pakëz vesë guriçkat, bari
si kundërmoka erë e tokës,
djerrinat me ëndrra behari.

Djerrinat shekullore mbollëm
të ndrijë si ari portokalli,
në ardhhtë ndokush me vashën për dore,
t'i shkundin degët ca pika te balli.

Do vijnë patjetër nëpër limona,
do vijnë zogjtë të këndojnë
dhe ne ca ditë nga ditët tona
i lamë këtu të gjelbërojnë.

MES SHOKËVE PUNËTORË

Stazhin e mora për në Ballsh
unë fshatari nga balta e ugareve
dhe era e fushës kudo më ndjek pas,
si shpend rreh krahët pas xhamit të dritareve.

Me shokët punëtorë zë bisedë në tren
e i hedhim cigare shoku-shokut;
ja, dashuri e tyre si metali shkëlqen
dhe fusha sjell erën e borzilokut.

Ata hapin dritaret me radhë:
«Të vijnë erërat e fushave, të vijnë»
dhe treni me dashurinë tonë ngarkuar
me aromë borziloku shkon në uzinë.

KËNGË PËR BUKËPJEKËSIN

Duart e tij kanë erën e miellit, të brumit në magje,
gishtat e tij kanë shushurimën e gurrës që rrjedh
në lugje
kushedi sa lule i fryjnë në shpirt, sa manushaqe,
kur ndien t'i piqet në duar gëzimi i punës si mollë
e kuqe.

Kushedi ç'gëzime ndien e s'mburret asnjëçikë,
po rri i heshtur si buka që vëmë mbi tavolina.
Në zemrën e tij ka aq muzikë,
sa nuk e kanë dot as dhjetëra e qindra violina.

Tek ai mblidhen gjithë këngët e bukura të brazdave,
tek ai mblidhen gjithë këngët e tokave të reja në
brinjë,
mëngjeset e bardha e mbrëmjet e pastra
dhe vesëzat e ballit si mjaltë mbi kallinj.

E keni parë kur ngre bukën me dy duart lart
e qëndron ashtu buzagaz në këmbë?
Mua në atë çast më ngjan bukë e bardhë
me një dajre të mbushur me këngë.

PEMA E VITIT TË RI

Me zogjtë e këngës për ty, Atdhe,
me zogjtë e urimeve për ju, njerëzit e mi,
degë më degë gjer në re
u mbush pemëz e Vitit të Ri.

Kjo pemë s'është si çdo pemë e thjeshtë
që fletët dyzet herë i kanë rënë,
që zverdhet e liget pas vjeljes në vjeshtë,
po është imazhi i Atdheut në këmbë.

Nga degët e saj s'pikon loti dëborë,
nga degët e saj s'pikon loti rrëshirë,
po rrjedh gëzimi ynë madhështor
në formën e djersës dhe metalit të shkrirë.

Nga njëri vit në vitin tjetër
ne shtatin ia rritim me dhurata;
atë s'e mposhtin dot tufanet e egra,
atë s'e than dot acari dhe bllokada,

vëllezër, që i jepni Atdheut rini,
që prodhoni çelik të pastër e drithë,
që vigjëloni syshqiponjë në kufi,
bromp për shëndetin e Partisë!

...Dhe rritet e rritet pemëz e bukur
si shigjetat e grafikut të prodhimit të bukës,
si shigjetat e grafikëve të naftës e çelikut,
me rrënjët në gjakun e ndershëm të luftës
dhe halat shtohen në sytë e armikut.

Në çdo qelizë ka qëndresën e Korabit, Jezercës,
ka rrezet e diellit që lindi në Tiranë,
ka dritën e Matit, Bisticës dhe Fierzës
dhe ndrit pishtar i kuq anembanë.
Ja... Pikat e djersës nëpër hala u ndezën,
shpërthejnë fushqetat e metalurgjisë,
bromp për shëndetin tuaj, vëllezër,
për shëndetin e gjithë Shqipërisë!

Z H U M B R I C A

(Nga blloku i marshimit)

Marshuam dy ditë e dy net,
pa ramë të çlodhemi dy orë;
zhumbricë e malit lehtë-lehtë
ma ledhaton ballin me dorë.

Po ç'je ti dorë?! Lodhjen ma hoqe,
mos je ti nëna frymë e malit,
mos vjen po më zgjon ime shoqe,
mos janë doçkëzat e djalit?!

Te veshi gjethëzat si flutur
më thonë fjalë gjelbërimi;
është zëri i tokës sonë të bukur:
«Biro, vazhdon marshimi».

Më thotë me barin e livadhit,
me grurin e saj më thotë «Shëndet»,
dhe udha si briri i sorkadhit
më ngjit në malet e përpjetë.

NJERIU I VOCKËL

Ky mot i thatë na shqetësonte,
tre muaj plot pa një pikë shi,
njeriu i vogël në fund të vagonit
diç çuçuriste me gruan e tij.

«Ç'kohë e bukur për plazh, moj grua,
sikur të mbante kështu gjithë muaji»,
dhe bluante me mokrat e dhëmballëve
mish e djathë e vezë qerratai.

Dëgjo, mor ti njeri i vogël,
ti që i mbush të dyja bulçitë,
sikur të mbante kështu gjithë moti,
ç'do të bluante ai mulliri yt?

Kujt do t'ia shtriye ato duar të qullëta,
duart që kurrë s'krijuan në jetë,
janë gati t'i zgjaten, t'i shtrihen gjithkujt
dhe para rrezikut të dyja përpjetë.

Për plazhin tënd u bëka qameti
një çikë po të vrenjtet, të ngrika gjaku,
ndërsa për misrin djegur vape
kurrë s'të hëngri merak.

...PO UNË ME GRURIN KUVENDOJ

Në fund të arës rri mendoj,
do pres gjer të bjerë hëna,
kjo erë e grurit ç'më shëroj,
kjo toka jonë kaq e ëmbla.

Do pres gjer të bjerë hënëdrita,
gjer në mesnatë do pres,
të shoh si gruri na u rritka,
ka vajtur gjer në brez.

Kaloi mesnata, vajti vonë,
pa zunë të bjenë pikat e vesës,
po unë me grurin kuvendoj
si me një shok të besës.

Unë vetë i hapa këto brazda,
ç'm'u rritka grurë i mirë!
Le të bjerë vesë pikëbardha,
do rri gjer ndaj të gdhirë.

PËR BIJTË TANË QË RANË NË SPANJË

Djemtë në shtigje lufte,
varret i kanë larg,
si t'u çojmë dy lule,
një degë zambak?!

Na mbeten në duar,
s'u çmallëm një herë;
krahët gjer te varret
na bëhen ylber.

Spanja nën llohë dimri,
varret i zbardh bora;
djemtë tanë — vazhdimi
i vargmaleve tona.

STALINIT

... Gjer dhe qytetin e quajten Vollgograd
dhe derdhën Vollgën nëpër qytet
t'ia fshinin emrin Stalinit të madh,
ta linin qytetin pa emër, të shkretë.

Vollgë, me gjakun e ushtarëve të kuq,
ata që puthen me Ford e Karter në Amerikë,
ta shanë gjakun e çirren pa turp:
«E zhdukëm emrin Stalin, çelik».

Po çeliku i emrit Stalin, pa mort
mbledh xixa brenda gjirit të Uraleve,
shndrit në çelikun e gjithë maleve në botë,
në hemoglobinën e gjithë revolucionarëve.

GRISHJE DETIT

Popull, det i madh i paanë,
ty Gorki të pati këngën e këngëve,
po carët e rinj komedianë
baltë po hedhin mbi fytyrën tënde.

«Det», s'besoj të rrish i qetë,
ç'e mban shkulumën tënde të madhe,
qysh i duron baltërat mbi vete?!
Ngrehu, gjëmo, shkulmo me tallaze,

Kallkanët e natës thyeji me gjëmime!
Baltërat në fundin e detit bien,
dramat e deteve nuk janë të pazgjidhshme,
se detet kanë tallaze e zgalemë.

Ngrehu, buçit ti, det, anembanë!
Tallazet e tua nuk ka kush i mban.
Carët s'e fusin dot detin në kazan
ta gjerbin me lugë, ta pinë me sahanë,
buçit, gjëmo, shkulmo ti anembanë.

PËRSËRI PËR TOKËN

(Nga biseda me një fshatar)

Për tokën me armiq jam zënë,
jam grirë me mbretëri,
kur marr një grusht nga toka nënë,
më lulëzon ndër duar e mira.

Më lulëzojnë të lashtat, bari,
ç'më qeshet toka mua,
për të jam zbardhur me brymë janari,
verës më rrodhën djersët përdua.

Askush nuk mund të thotë:
«Nuk bëhet bukë në male»;
kur ngjitem lart me krahë fajkoi
shkëmbinjtë i kthej në bukëvale.

Se jam fshatar dhe fshatari
s'heq dorë nga e tija,
beson te toka, tek ugari,
beson te buka, te Partia.

G R I G J A

Kam njëzet vjet me këtë grigjë,
i ngjis e i kullos te mali
dhe udhë e bardhë përtej në brinjë
gjëmon me trokthe kali.

Ja mëzkë e kuqe në kodrinë
(seç bukuri, mor i uruar),
si zjarr i kuq nëpër lëndinë,
më shkon si nuse ballëshkruar.

Një tjetër bukuri merr mali
kur zbret ajo gjer poshtë në lugje,
i derdhen jelet mu te balli,
i dridhen si mandile e kuqe.

XIX ÈLLONJA

(Lirikë)

Në muzg çairit tek kositja
një xixëllonjë me ndriçim,
me fëshfërimë krahësh mikja
erdh u mbështet në gjoksin tim.

Ma mbushte shtatin dritëflori,
kur ndizej, dridhej e lozte te gjiri,
atë natë nuk fjeta, pse s'fjeta s'e di
dhe dal e pres çdo mbrëmje te çairi.

KUSH MA MËSOI KËNGËN

(Poemth)

Mua kënga më mbiu në buzë,
mua kënga më ndoqi në çdo hap,
këngën të ëmbël e të fortë si shpuzë
e merr nga populli dhe popullit ia jap.

Ty, popull, me shpirt të bukur madhor,
që fshije gjakun me këmishë,
hallet s't'i qanin dot malet me borë,
as erë e vjeshtës pishë më pishë.

Me luftë e trimëri në shekuj,
eh, ç'e doje lirinë me kokë,
një pikë loti nuk ke derdhur,
paçka se derdhje gjak me okë.

Kur binin bijtë e tu, kreshnikët,
skuqnin lulet e prillit në mëngë,
yjet me dhembje njomin qerpikët,
ti derdhje florinë e shpirtit në këngë.

Askurrë nuk të shteri kënga,
në luftë e halle s'u përgjunje
dhe pate këngë të pathëna,
dhe pate «këngë të pakëndueme».

Oii, «Këngët e pakëndueme»...

Qysh do t'i mësonim kokë më kokë,
mbret e agallarë të shprishnim?!...
Pa mbjellë farë yjesh te kjo tokë
arat të lira dot s'i kishim.

Por më erdhi Partia te stani i dhenve
dhe gju më gju me të u ula,
dhe tok ia morëm pas mbledhjes një këngë,
eh, ç'këngë të reja më mësoi celula.

Dhe shkova pastaj në fshat e qytet,
dhe vajta bazë më bazë ilegale,
dhe bukë e fishek m'u bë kënga në çetë
dhe shkrepën çetat rrufe mbi male.

*
*   *

Pa dashka hasmi lepe-peqe,
ky popull hasmit s'di t'i kërruset,
shtëpia ime me dyfeqe
në mal i ngjiti edhe nuset.

Një motër kisha, vetëm njëzë,
në sy kish gazin, bukurinë,
mbi gurë flinte si thëllëzë,
mbi hasmin sulej suferinë.

Kur plumbat tretnin edhe gurin,
kur mjegull ngrinin batarëtë,
tek motërza mbante flamurin,
flamur u bë dhe vetë.

Ra, po s'e pashë të shtrirë Trëndon,
nën pishë që stërpiku bari,
ky gjak sikur vazhdonte këngën:
«Dalngadalë po vjen behari».

Dhe na erdhi behari siç e kërkua në male,
dhe na erdhi behari siç e kërkua fushës,
siç e kërkoni në këngë e në valle,
ne beharin e nxorëm nga gryka e pushkës.

Në male e gërxhe brodha katër vjet
e guna nga plumbat më mbeti gjysmëgunë,
po këngës sonë si shqipes me fletë
krahët iu rritën nëpër furtunë.

Shqiponja këngë rritur partizane,
gjithnjë merrte vrull të ri,
zbriti nga malet në Tiranë,
te strehëza ku linde ti, Parti.

Shokët e Komitetit Qendror betuar:
Shqipëria do të ndrijë si fanari
...dhe flladi i lirisë ledhatonte me duar
telat e përgjakur të violinës së Qemalit.

Me këngë të reja do të mbushej violina,
këngët do të rridhnin si ujët e kroit,
kur ngrita ura e shtrova shina,
me vete e mora violinën e heroit.

Me tinguj kazmash, barominash,
tek hapja bllloqet shkëmb të malit,
gjëmuan telat e violinës
me zhurmat e hidrocentralit.

Tarraca hapa çukë më çukë
e dritë shpërndava nga Va-Deja,
që hambarët e këngës të ishin me bukë,
dhe malet i mbolla si Myzeqeja.

Që si krahë pëllumbi të zbardhte plori
e pushka top përpara armikut,
që telat t'ia shtojë sharkisë malësori,
derdha çelik prej metalurgjikut.

Kështu siç më the ti, Partia ime,
këngën e rrite pranë ushtarëve, metalurgëve
e bujqve,
mes erës që nget pyjet e borigave,
te manushaqja që pi sisën e vesës nën dushqe.

Dhe deshën këngën tonë ta helmonin
me narkotikë Lubonja, Paçrami,
po kënga shqiponjë pi ujë dëbore,
po kënga shqiponjë s'pi ujë moçali.

Në burimin e kulluar të Partisë piu
e mori kënga forcë e shëndet
e gjëmon nga Jugu te Veriu,
e gjëmon mbi shkëmbinj, mbi lule dhe fletë.

Kështu do të jehojnë malet epike,
nga luginat e gjer sipër reve
e tek hedhin vallet e bukura heroike,
tundin shamitë e kuqe të rrufeve.

Tundin shamitë e kuqe të rrufeve,
tundin tallaganet e bardha me borë
e përballë agresionit të supershteteve,
vallen e heqim me shpatë në dorë.

Me malet vallja ç'na paska duk!
(Shqipëri, me kështjella malesh, me djem)
edhe kur Hrushovi na kërcënoi me bukë,
valles sonë gjunjët s'iu prenë.

E si mund të kërruseshin malet e larta!?
Ne me ballin gjer në re
në partiturat e mëdha të brazdave
mbollëm tinguj «Për ty, Atdhe».

Më shumë këngë e valle më shumë,
se yll e dritë e kemi Partinë,
te kënga e vallja jonë furtunë
popujt e botës shohin lirinë.

— Eheej, ti që shkon në festivale,
që si thëllëza ma hedh këmbën,
që merr diplomë edhe medalje,
kush ta mësoi këngën?

— Mua kënga më mbiu në buzë,
këngën «që shpërthen pa frikë e pa zor»,
këngën të ëmbël e të fortë si shpuzë,
ma mësoi Partia ime me forrë.

P Ë R G J I G J E M I

fragmente

Kur jataganët na kanë vringëlluar,
me gjuhën e shpatave u jemi përgjigjur,
në këngën pa fund të lirisë
gryka e maliherit kurrë s'na është ngjirur.
Bukë s'kemi pasur, po barut me grushte kemi
ngrenë,
çelik s'kemi pasur, po çelikun me gjoks e kemi
mbledhur;
kur na thyhej njëri krah, me krahun tjetër kemi
shtënë
dhe para vdekjes kurrë s'jemi zverdhur,
nënat s'kishin me se të na rritnin,
me qumështin e këngëve na kanë ushqyer,
shkronja s'kishim t'i shkruanim fjalët,
po gjuha hekur na ka prerë.

Tani të gjitha i kemi:
bukë, çelik, naftë...
Dhe dimë t'ju përgjigjemi mirë,
dhe dimë t'ju përgjigjemi saktë.

II

Tani të gjitha i kemi,
Partia — majaja e shpirtit komunist,
Partia — Shqiponjë çeliku me flatra,
dalë nga gjoksi shkëmbor i lirisë.
Partia — shëndeti ynë e i brezave që vijnë,
që s'lë të qaset e liga te porta,
që s'di t'i thyhen kurrë gjunjët,
motër besnike e partive motra
sa herë e theu kalin e drunjët.
Në barkun e drunjët të kalit të Trojës
po ngjiten tribotistët:
Ngadalë, «zotërinj», mos lyheni me bojë,
kali ka ndërruar qimen deri te kapistra.
— Ejani, — na thanë renegatët, — sa bukur të hipësh
në kuaj.
— Kurrë!
— S'kemi ç't'ju bëjmë, s'ju kemi faj,
tani s'jua lëmë dot më specialistët...

III

Bllokadë,

e dëgjuan malet me radhë,

e dëgjuan Tomor, Gramoz e Kollatë

dhe thanë malet: «Nuk është herë e parë»

dhe thanë malet e thinjur në moshë:

«Partinë shëndoshë!».

Rruazat e gjakut na u bënë rruaza baruti,

zemra na u bë Qafë Martë, Mavrovë,

tani bllokada për ne s'është e panjohur,

ajo ka fytyrën e «të ndjerit» Hrushov,

ajo ngjan me sulltanë, mesjetarë e vezirë,

Djersa mori formën e metalit të shkrirë,

djersa mori formën e kokrrave të grurit,

balli i Partisë me dritën e flamurit.

IV

— Marrëdhëniet i premë, jua hoqëm specialistët,
kreditë jua premë, po s'ju kemi faj, —
betohen Fenët sipas fesë budiste, —
kjo ndodhi për mosmirënjohjen tuaj.

— Bukur, ju gjithçka mund të prisni,
edhe këmbët tuaja, edhe kokën,

po rrugën tonë leniniste
kurrën e kurrës sa të jetë bota.
Më sa lërohet deti me qe,
më sa mbillet kripa nëpër ara,
aq do t'ju shkojë te ne
më sa lidhet dielli me zinxhirë.
Kush mund t'i dalë pranverës përpara
dhe t'ia presë rrugën me pahir?!

V

Mburren renegatët në notën «ferman».
— Për ju kaq fen, për ju kaq juanë.
— Cilët juanë, — tha montatori, —
ata që shumëzoni me dhjetë e përpjetë?!
Të gjitha veprat me dashuri prindërore
me duart tona i ngritëm vetë
dhe ashtu siç u presim fëmijëve kërthizën,
shiritin e inagurimit veprave u presim,
siç përshëndesim ditëlindjen e fëmijëve me krisma,
me sirena ditëlindjen e veprave përshëndesim.

Specialistët tuaj i dogjën projektet,
ne vështronim nga skelat, mbi maja.
«Mblidheni dhe hirin e letrave, po deshët,
merreni dhe hirin e ëndrrave tuaja.
Kjo tokë shtatzënë me dashurinë tonë,

kjo tokë shtatzënë me minerale dhe dritë,
përherë e bukur, përherë lehonë,
siç lindi TĒC-ët dhe metalurgjitë,
kushedi sa do të ngrejë maleve
kështu fëmijë të bukur, të hekurt,
kjo tokë e gjallë e të gjallëve
gjithmonë ka për të lindur në shekuj.

VI

«Kujt ia zënkan bukën në gojë, —
gjëmoi zemëratë e fshatarit,
u ul e një plis nga brazda thërrmoi
dhe djersët i brofën shkëndija ugarit.
— Bukën e kam nxjerrë nga sqepi i skifterit,
bukën e kam nxjerrë nga palcë e strallit,
Partisë së Punës i falem nderit,
krahëve të mi dhe djersës së ballit.

Në qoftë se bëri një mot i thatë,
askujt s'i qëmtova thërrime në dorë,
grurin ia shpërbleva me serë e me naftë,
me kromin që nxjerr vëllai minator.
Dhe kush m'i bëka ndryshe llogaritë,
le t'i bjerë sa të dojë legenit,
këtu s'i shkojnë dhëlpëritë,
se e vë në majë të hostenit.

VII

Syri i pushkës sime
dimër qoftë a verë,
vijës së kufirit
shkon e vjen paprerë.

Mu si ylli ec
nëpër tokën tënde
Vlorë e Pogradec,
një e rrahur zemre.

Helmet që gatuajnë,
hashashet në botë
synë e pushkës sime
s'e dremitin dot.

Sa zbret në Sarandë,
ngjitet te Kopliku,
me nerva vjaskash,
me nerva çeliku.

Brigjeve të Drinit,
tek s'shkel gjurmë e mushkës,
piketatat në radhë
m'i vë syri i pushkës.

Unë dhe pushka ime,
miq të ngushtë të dy,
gjithë ato që ngremë
i kemi ndër sy.

Në një grykë lumi,
në një rrëzë mali,
syri i pushkës sonë
sy hidrocentrali.

Zgjatet tytë e pushkës,
del turbinë e parë,
e para, e dyta,
radhë, radhë, radhë.

VIII

Shqipëri, pranverë me dritë,
Shqipëri, kështjellë me çelik,
Shqipëri sofër me bukë,
faleminderit për të gjitha,
për bukën e lirisë dhe dritën tënde,
për fjalën dhe dashurinë e ngrohtë, —
të thonë ku janë e ku s'janë
gjithë njerëzit e ndershëm në botë.

PASQYRA E LËNDËS

Faqe

Flakadani	3
Ti që s'ke fshirë djersë balli	4
Plaku i tokës	5
Floku i borës	8
Vallet dhe vetulloret	9
Nënës	10
Këngë djepi	12
Mbresë nga dita e parë e krijimit të kooperativës	14
Qesaratit tim një këngë	15
Mirë se të gjej	17
Naimit	18
Tafil Buzit	19
Komiti	20
Shkëndijat që merrte te farka	21
Buronjat e Kuçit	22
Kufitari i përjetshëm	23
Amaneti i gjakut	24
Mëngjesi i udhës së parë	26
Mes shokëve punëtorë	28
Këngë për bukëpjekësin	29
Pema e Vitit të Ri	31
Zhumbrica	33
Njeriu i vockël	34
Po unë me grurin kuvendoj	36
Për bijtë tanë që ranë në Spanjë	37
Stalinit	38
Grishje detit	39
Përsëri për tokën	40
Grigja	41
Xixëllonja	42
Kush ma mësoi këngën	43
Përgjigjemi	49